

РІШЕННЯ № 142

Про неприпустимість проведення заходів, які мають негативну та образливу форму для адвоката та його діяльності

«15» грудня 2021 року

м. Київ

Рада адвокатів України, обговоривши листи рад адвокатів регіонів щодо оцінки заходу LEGAL PARTY «Най-най-най головніший юридичний рейтинг», який відбувся 14 грудня 2021 року в м. Києві, встановила наступне.

У листопаді 2021 року Фейсбук користувач «Академія Дениса Овчарова» створив подію LEGAL PARTY «Най-най-най головніший юридичний рейтинг» за посиланням <https://fb.me/e/Vr2LSSDj>, яка була заявлена як рейтинг для адвокатів та юристів України з переліком номінацій. Додатково у однойменній закритій Facebook групі та на спеціально створеному сайті <https://legalparty.club> опублікована інформація про проведення 14 грудня 2021 року церемонії нагородження номінантів до Дня адвокатури та передбачена можливість придбати квитки і виграш у номінаціях.

На згаданому сайті захід описаний як «най-най-най кращий рейтинг з усіх юридичних рейтингів для най-най-най кращих адвокатів та юристів українського бомонду, їх киць, песиків і годинників», «у нас все можна “за баблiшко”», «нагорода для кожного, хто готовий платити». При цьому серед деяких анонованих назв номінацій рейтингу поряд зі словами «адвокат», «адвокатська» вжиті лайливі та вульгарні слова, а також двозначні висловлювання («Сучка адвокатури», «Кращий по е-баллам», «Я твою раду качав», «Ствол адвокатури», «Ой, люлі мої, люлі» та інші), що представляє адвокатуру в негативному контексті як професію, націлену на заробляння легких великих грошей та демонстративне споживання; дискредитує систему адвокатського самоврядування і її задачу з дотримання професійних стандартів адвокатської діяльності.

За публічними умовами рейтингу, для участі в будь-якій номінації необхідно було розмістити пост із хештегами на персональній сторінці Facebook чи Instagram для подальшого поширення в мережі. Найбільшого поширення набули пости про участь в номінаціях

«Сучка адвокатури» та «Ой, люлі мої, люлі»; при цьому всі пости були відкритими для загального перегляду та поширення користувачами Facebook, мали велику кількість відміток «поділитись» та коментарів, серед яких багато принизливих висловлювань, гендерних стереотипів та негативних уявлень про адвоката. Хоча номінація «Сучка адвокатська» була перейменована на «Собака – друг адвоката», до участі в ній подалися три адвокатки, про що організатор конкурсу Черезов І.Ю. повідомив у відеоролику за посиланням <https://cutt.ly/IUoIkoE>.

Водночас серед організаторів і потенційних номінантів так званого «рейтингу адвокатів» за зазначеними та іншими номінаціями були на момент проведення рейтингу представники органів адвокатського самоврядування, які широко рекламували серед адвокатів через Фейсбук, Ютуб та спеціальний сайт вказаний захід та його номінації. До організації, рекламування та участі у цьому рейтингу публічно залучилися адвокати Черезов І.Ю., Нікітюк К.О., Неупокоева Н.К., Овчаров Д.Г., які активно його анонсували на своїх сторінках у Facebook та коментували в позитивному ключі.

Разом з тим, публікація на офіційному сайті НААУ інформації про звернення до рад адвокатів регіонів щодо оцінки професійної етичності рейтингу викликала хвилю образливих постів і коментарів організаторів щодо керівництва адвокатури. При цьому, було зроблено публічну спробу пояснити причини цього звернення політичним замовленням позбавити адвокатів-організаторів рейтингу права на зайняття адвокатською діяльністю через їхню участь у резонансних кримінальних справах.

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат повинен дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики. З моменту складання присяги адвокату відомо про те, що статус адвоката передбачає підвищений ступінь морально-правової відповідальності.

Всі публікації про рейтинг та назви його номінацій, поширені адвокатами в мережі Facebook та на спеціальному сайті, свідчать про невідповідність поведінки організаторів та заявлених номінантів до етично-правових стандартів, визначених у Правилах адвокатської етики. Поширена ними інформація, графічні зображення і фото, лексика і стилістика постів та коментарів спотворюють образ адвокатури та підривають довіру до адвокатів в суспільстві, знецінюють професійні стандарти і дискредитують адвокатську діяльність.

З огляду на наведене Рада адвокатів України звертає увагу на наступне.

Відповідно до висновку судового експерта Київського відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз від 13 грудня 2021 року (де досліджувались дописи у Facebook Черезова І.Ю. та Овчарова Д.Г.) в назвах номінацій *«адвокат по е-балам»* *среди тех, кто больше всего набрал баллов за повышение квалификации»* носить двозначне

висловлювання, продукує негативну асоціацію на лексему «адвокат»; *«адвокатская киска» - среди котов адвокатов»* має образливий характер і викликає негативні асоціації, пов'язані безпосередньо з професією адвокат; *«адвокатская. опа» только для самовыдвиженцев»* має негативну конотацію та образливий характер, *«сучка адвокатури»* має двозначне тлумачення та має образливий характер, породжує негативні асоціації для лексеми «адвокатура», є негативною інформацією публічного характеру про адвокатів та їхню діяльність.

Також у вищевказаному висновку вказано, що об'єкти експертного дослідження (а саме, публікації у мережі Facebook) мають публічний характер і націлені на всіх адвокатів; є анонсами, що закликають взяти участь у заході, інформують про його вартість, а конкурс «Най-най-най головніший юридичний рейтинг» є публічним заходом для всіх адвокатів.

Аналогічну оцінку щодо вищевказаного рейтингу для адвокатів та юристів України, з урахуванням переліку назв номінацій заходу, надали ради адвокатів регіонів, які наголосили, що проведення таких конкурсів шкодить авторитету і престижу адвокатури як одного з правозахисних інститутів, знижує довіру і повагу суспільства до нього, створює хибне уявлення про пріоритети діяльності адвокатів та порушує систему орієнтирів, передбачених Правилами адвокатської етики, затвердженими 09 червня 2021 року Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року, зі змінами (далі – Правила).

Враховуючи наведене, а також двозначний зміст дописів з вказаного рейтингу про *«найкрутішу тачку адвокатів», готовність «поставити на ваги своє почуття гумору та адвокатське посвідчення», «адвокат до 100 кг — не адвокат», «у нас можна все за баблiшко», «тут обирають того, хто перший наші е-бали набрав...»* Рада адвокатів України дійшла висновку, що фактично створено привід для сумнівів у професійності адвокатів, чесності адвокатської професії та відповідальному ставленні адвокатів до своїх обов'язків, у пріоритетах роботи адвоката.

Відповідно до Преамбули, Правила слугують обов'язковою для використання адвокатами системою орієнтирів при збалансуванні, практичному узгодженні своїх багатоманітних, іноді суперечливих професійних прав та обов'язків відповідно до статусу, основних завдань адвокатури і принципів її діяльності, визначених Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та іншими законодавчими актами.

Дія Правил поширюється на всі види адвокатської діяльності та в частині, визначеній Правилами, на іншу діяльність (дії) адвоката, в тому числі соціально - публічну діяльність адвоката, яка може вступити в суперечність з професійними обов'язками адвоката, або підірвати престиж адвокатської професії (ст. 2 Правил).

Всією своєю діяльністю адвокат повинен стверджувати повагу до адвокатської професії, яку він уособлює, її сутності та громадського призначення, сприяти збереженню та підвищенню поваги до неї в суспільстві. Цього принципу адвокат зобов'язаний дотримуватись у всіх сферах діяльності: професійній, громадській, публіцистичній та інших.

Приписами статті 57 Правил визначено, що участь адвоката у соціальних мережах, включаючи Facebook та Instagram, Інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі Інтернет є допустимими, проте адвокат може розміщувати, коментувати лише ту інформацію, використання якої не завдає шкоди авторитету адвокатів та адвокатури в цілому.

Адвокат при користуванні соціальними мережами, Інтернет-форумами та іншими формами спілкування в мережі Інтернет повинен дотримуватись своїх професійних обов'язків, передбачених чинним законодавством України, цими Правилами, рішеннями З'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України.

Використання адвокатом соціальних мереж, Інтернет-форумів та інших форм спілкування в мережі Інтернет повинно відповідати принципам незалежності; професійності; відповідальності; чесності; стриманості та коректності; гідності; недопущення будь-яких проявів дискримінації; толерантності та терпимості; корпоративності та збереження довіри суспільства; конфіденційності.

Відповідно до статті 59 Правил адвокати при використанні соціальних мереж, Інтернет-форумів та інших форм спілкування в мережі Інтернет повинні дотримуватись високих стандартів чесності та пам'ятати про наслідки їх невиконання для їх професійної репутації та авторитету адвокатури в цілому.

Рада адвокатів України наголошує, що адвокат зобов'язаний вести себе шанобливо і не допускати образливої поведінки, а також здійснювати спілкування з повагою та відповідно до загальнолюдських цінностей (розділ VIII Правил).

Враховуючи наведене, Рада адвокатів України дійшла до висновку, що розміщення адвокатами публікацій та коментарів про рейтинг LEGAL PARTY «Най-най-най головніший юридичний рейтинг» на їхніх особистих акаунтах та у Фейсбук-групах відступає від етичних правил адвоката і загальноприйнятих уявлень про ділове публічне спілкування, шкодить репутації адвокатури та являє собою недоречне висміювання і публічне приниження професії адвокат.

Враховуючи наведене, Рада адвокатів України вважає неприпустимим проведення подібних конкурсів та номінацій, засуджує дії організаторів щодо проведення таких конкурсів та номінацій, які мають негативні наслідки, дискредитують професію і підривають авторитет адвокатури України.

Рада адвокатів України, розглянувши однотайні в своїй більшості листи рад адвокатів регіонів щодо неприпустимості проведення цього заходу під

егідою адвокатури та з нагоди професійного свята; заслухавши Голову Ради адвокатів Луганської області Мельнікова О.А про підрив авторитету адвокатури проведеною 14 грудня 2021 року подією з епатажними та вульгарними словосполученнями у назвах номінацій заходу; заяв члена Ради адвокатів міста Києва Черних О.С. та адвоката Циганкова А.І.; врахувавши пропозицію представника адвокатів Хмельницької області Каденко О.О., а також зауваження та доповнення інших членів Ради адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Вважати організацію, інформування та проведення публічного заходу «Най-най-най головніший юридичний рейтинг» дискредитацією та приниженням адвокатської професії, а номінації вказаного рейтингу такими, що підривають репутацію інституту адвокатури України та суперечать Правилам адвокатської етики, затвердженим Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року.
2. Розмістити на офіційному веб-сайті НААУ інформацію про те, що Національна асоціація адвокатів України не проводила і не проводить на даний час жодних рейтингів, оцінювань чи конкурсів адвокатів за результатами їхньої професійної діяльності чи іншими критеріями. Заходи, які проводяться поза межами адвокатського самоврядування, не носять жодного офіційного чи загальнообов'язкового характеру. Роз'яснити, що проведення адвокатами самостійно будь-яких подій, пов'язаних з оцінюваннями за окремими критеріями, категоріями, рейтингами тощо повинно здійснюватися за умови суворого дотримання Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року.
3. Секретарю Ради адвокатів України прийняте рішення опублікувати на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

[підпис]

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

[підпис]

І.В. Колесников